

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «КРЕДИТНА ІНФРАСТРУКТУРА»

Дубина Максим Вікторович,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи і страхування,
Чернігівський національний технологічний університет
maksim-22@yandex.ru

Лисенко Ірина Володимирівна,

к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи і страхування,
Чернігівський національний технологічний університет
lysenko_iren@ukr.net

Кредитний ринок є важливою ланкою функціонування національного господарства країни, оскільки забезпечує фінансовими ресурсами тих економічних суб'єктів, які мають в них потребу, що сприяє їх подальшому розвитку. У сучасних умовах кредитні відносини виникають, як правило, у процесі взаємодії між фінансовими посередниками (банківськими, небанківськими кредитними установами) та юридичними, фізичними особами, що обумовлює необхідність створення таких передумов їх розвитку, які б сприяли формуванню цивілізованих правил надання кредитних ресурсів, оскільки даний вид діяльності є досить ризикованим.

Питання дослідження сутності категорії „кредитна інфраструктура” зустрічається в багатьох наукових працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, зокрема: Бойчик І.М., Глушенко С.В., Гудзь О.Є., Коваленко М.Є., Сосько С.П., Топчій Ю.В., Ходакевич С.І. та ін. Проте, на сьогодні у науковій літературі відсутні досить ґрунтовні роботи щодо вивчення особливостей функціонування елементів кредитної інфраструктури. Не до кінця визначено сутність категорії „кредитна інфраструктура”. У межах наукових робіт існують досить відмінні погляди щодо трактування вказаної дефініції, що обумовлює необхідність проведення додаткових досліджень з метою визначення сутності та змісту кредитної інфраструктури.

Для визначення сутності категорії „кредитна інфраструктура” доцільним буде дослідження концепцій щодо трактування категорії „інфраструктура”, яке зводиться до забезпечення достатніх умов для нормального, ефективного та якісного функціонування і розвитку певної системи.

Проведене дослідження підтверджує існування певної наукової неточності трактування сутності категорії „кредитна інфраструктура”. Враховуючи зазначене вище тлумачення дефініції „інфраструктура”, використовуючи метод аналогій, можна припустити, що кредитна інфраструктура являє собою складну, динамічну систему, елементи якої мають спільну мету діяльності. Подібне твердження є повністю правильним та відповідає

об'єктивній дійсності функціонування такої системи. Далі можливо стверджувати, що її елементи у взаємодії створюють умови для функціонування та подальшого розвитку певного явища, процесу, тобто сприяють розвитку економічного об'єкта. Однак, для ідентифікації сутності категорії „кредитна інфраструктура”, у першу чергу, необхідно визначити об'єкт, яким може виступати система, розвиток якої вона забезпечує. У цій площині виникають певні протиріччя, оскільки доречно постає питання чи це кредитна система або кредитний ринок, або кредитна установа. Розвиток всіх цих об'єктів загалом підтримується функціонуванням кредитної інфраструктури, однак їх специфіка цілком впливає на компонентний склад системи інфраструктури [1-5].

На перший погляд здається, що підхід за якого сутність категорії „кредитна інфраструктура” визначається виключно через об'єкт, розвиток якого вона підтримує є помилковим, оскільки трактування цієї категорії не обов'язково вимагає визначення векторної спрямованості функціонування такої інфраструктури. Однак, більш ґрунтовний аналіз лише підтверджує доцільність і правильність концепції розгляду сутності означеної категорії через ідентифікацію об'єкта, який така інфраструктура забезпечує різними послугами та, загалом, створює передумови його подальшого функціонування. Наприклад, звертаючись до сутності категорії „кредитний ринок”, зауважимо, що він являє собою сукупність різнобічних відносин, що виникають між позичальниками та кредиторами у процесі руху кредитних ресурсів від перших до останніх.

Тому можна стверджувати про доцільність дослідження інфраструктури кредитного ринку як сукупності кредитних установ (банківських та парабанківських), які сприяють розвитку таких відносин між суб'єктами означеного ринку. У даному випадку дійсно вказані фінансові посередники є інфраструктурними інститутами кредитного ринку. Однак, якщо ми вивчаємо, наприклад, кредитну систему, то, вище зазначені банківські та парабанківські установи є частиною цієї системи, її компонентами, поряд з юридичними та фізичними особами, які надають кошти у кредит іншим економічним суб'єктам. Саме тому, фінансові посередники не можуть бути інфраструктурою кредитної системи, оскільки вони є її частиною, що обумовлює розгляд даної категорії як сукупності інших установ, які сприяють її розвитку. До їх числа можна віднести наступні: бюро кредитних історій, колекторські компанії, антиколекторські компанії, рейтингові агентства, державні органи влади, громадські організації, різнобічні інформаційні ресурси тощо.

Враховуючи основні результати проведеного теоретичного дослідження, вважаємо за доцільне для ідентифікації сутності категорії „кредитна інфраструктура” ввести у науковий обіг поняття „кредитного об'єкта”. Це дозволить визначити універсальне, загальне трактування означеної категорії. На наше переконання кредитний об'єкт – такий об'єкт, якому притаманні кредитні відносини. Кредитним об'єктом можуть виступати як абстрактні системи, включаючи кредитну систему, кредитний ринок, так і конкретні установи – комерційні банки, наприклад.

Отже, враховуючи таку концепцію, визначимо сутність вказаної дефініції таким чином: „кредитна інфраструктура” – складна, динамічна система, яка має конкретно визначену мету функціонування, що і полягає у формуванні та реалізації різнобічних заходів (включаючи надання супутніх послуг) з метою створення сприятливих умов функціонування кредитного об'єкта, такого, який реалізує кредитні відносини. З наведеного визначення можна зробити висновок, що всі елементи, що сприяють формуванню та розвитку кредитного об'єкта є його інфраструктурою.

Список використаних джерел:

1. Гонта О.І. Оцінка рівня спроможності регіонів до мобілізації внутрішніх джерел інвестування. / О.І. Гонта, М.В. Дубина // Науковий вісник ЧДІЕУ. Серія 1, Економіка: збірник наукових праць. 2010. – № 3(7). С. 67-78.
2. Дубина М.В. Роль страхових посередників у забезпеченні зростання довіри клієнтів до діяльності страховиків / М.В. Дубина, І.В. Лисенко, М.В. Тунік // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-економічна стратегія розвитку в

умовах євроінтеграційних процесів: аспекти сталості та безпеки», Чернігів, 5-6 листопада 2014 року. У 2-х частинах. Частина 1. – Чернігів: ЧНТУ, 2014. – 164 с. – С. 48-50.

3. Дубина М.В. Сучасні тенденції та особливості розвитку страхового ринку України / М.В. Дубина, І.В. Лисенко, Д.С. Пілевич // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2014. – № 9/7 (2014). С. 184-188.

4. Ільчук В.П. Кластерна стратегія економіки регіону: монографія / В.П. Ільчук, І.О. Хоменко, І.В. Лисенко. – Чернігів: Черніг. держ. технол. ун-т, 2013. – 367 с.

5. Шкарлет С.М. Механізм формування системи парабанківських посередників на фінансовому ринку в контексті забезпечення економічної безпеки України: монографія / С.М. Шкарлет, О.І. Гонта, В.Г. Маргасова, М.В. Дубина. – Чернігів: Черніг. нац. технолог. ун-т, 2014. – 272 с.